

Primary and Secondary Education Teachers' Views on the Distance Education System Used During the Covid 19 Pandemic

Paper type Research
paper

Yakup ASLAN¹
¹Teacher / Diyarbakır/ Turkey

Corresponding Author: yakupaslan427427@gmail.com

Abstract

Purpose – In the study, it was aimed to determine the opinions of primary and secondary level teachers about distance education.

Design/methodology/approach – Qualitative and quantitative research methods were used together in the study. The study has been qualitatively analyzed the teachers' opinions about the distance education system that teachers used as an educational tool during the pandemic. Case study was used in the qualitative research model.

Findings – Almost all of the participants in the study did not find the distance education system adequate compared to traditional education. It has been observed that similar results have been reached in studies where the effectiveness of distance education conducted before the pandemic period has been questioned. Through the study, it was determined that the opinions of teachers about the distance education system, which was actively used in the pandemic process, have not changed, has still been more successful than traditional education.

Originality/value – In the study, taking into account the opinions of teachers about the distance education system, determining the difficulties and shortcomings of the teachers who will use this learning system in the future will make a great contribution to solving the problems that arise.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Teachers, Distance Education,

İlk ve Orta Öğretim Öğretmenlerinin Covid 19 Pandemisi Döneminde Kullandıkları Uzaktan Eğitim Sistemine Yönelik Görüşleri

Öz

Amaç – Çalışmada ilk ve orta düzeyde görev yapan öğretmenlerin uzaktan öğretime ilişkin görüşlerin belirlenmesine çalışılmıştır.

Tasarım/metodoloji/yaklaşım – Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri beraber kullanılmıştır. Çalışma öğretmenlerin pandemi süresince eğitim – öğretim aracı olarak kullandıkları uzaktan eğitim sistemine yönelik öğretmen görüşlerini nitel olarak çözümlenmiştir. Nitel araştırma modelinde durum çalışması kullanılmıştır.

Bulgular – Çalışmaya katılanların tamamına yakını uzaktan eğitim sistemi geleneksel eğitime kıyasla yeterli bulmamışlardır. Pandemi döneminden önce yapılan uzaktan eğitimin etkinliğinin sorgulandığı çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Çalışmayla pandemi sürecinde aktif olarak zorunlu kullanılan uzaktan eğitim sistemi hakkında öğretmenlerin görüşleri değişmemiş halen geleneksel eğitimin daha başarılı oldu belirlenmiştir.

Özgünlük/değer – Çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sistemi hakkındaki görüşleri alınarak gelecekte bu öğrenme sistemini kullanacak öğretmenlerin sisteme ait zorluklarının ve eksikliklerinin belirlenmesi ortaya çıkan sorunların çözümlenmesine büyük katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Salgını, Öğretmenler, Uzaktan Eğitim,

47

Received 06 February 2021
Revised 5 May 2021
Accepted 31 July 2021

Geliş 06 Şubat 2021
Kabul 5 Mayıs 2021
Yayın 31 Temmuz 2021

Turkish Journal of
Qualitative Research
Vol. 1 No. 1, 2021
pp. 47-57
© My Publishing

Extended Abstract***Introduction***

It is accepted that the first distance education activities in the world have an old history and started in the 1700s. It was first announced in the Boston Newspaper on March 20, 1728, that "steno" lessons would be given by using letter. (Holmberg, 1995). In 1833, an announcement was made in a Swedish newspaper that a "written expression" course would be given by using letter. However, in the advertisements in these newspapers, no information was given about mutual communication and how the courses were graded. Also, since it is not fully known whether these courses are given, whether the courses are graded or not, and whether there is communication between the student and the teacher, there is no definite evidence about whether the distance education application has happened or not.

Education Informatics Network (EIN) was established by the Ministry of National Education in 2012 and a Distance Education Center (DEC), which using the infrastructure of EIN, was established using the substructure of EIN. The purpose of the EBA network is to ensure the integration of technology into education by using information technology when it is needed. (Demir, 2004). EIN continues to be created and developed to deliver reliable and accurate e-content suitable for grade levels. As there are digital resources prepared by the Ministry of National Education and education companies that are willing to share their content, teachers and students can present their content on EIN. Today, in order to carry out distance education activities, we need to adopt and develop a target oriented education model and support the necessary substructure.

These studies will reveal the tendency of teacher candidates who are going to become a teacher, by communicating with the students that they have given education through distance education when they start their professional life in the future. In addition, it is important in terms of guiding the distance education that will be given in the following processes, taking into account what factors affect the quality and efficiency of the education they have received in the process of distance education. It will help teacher candidates to determine their interest in the courses they have taken as distance education during their undergraduate period, which is the preparation stage for their professional life. It will help to improve the distance education that will be used in the technology of the future, taking into account the mistakes that I do not know about the distance education application.

Method

In the research, qualitative and quantitative research methods were used together. The study qualitatively analyzed the views of teachers on the distance education system, which they used as an education and training tool during the pandemic. Case study was used in the qualitative research model. A case study is a holistic approach to handle the main factors of a subject.

Discussion and Conclusion

Only 25% of the teachers who are participating in the research believe that distance education can be applied in every field. Teachers, particularly, working in primary schools stated that it is difficult to use distance education in their field. In addition,

33.33% of teachers think that the distance education system is suitable for serving in their field.

TJQR
1,1

49

Primary and Secondary
Education Teachers' Views on
the Distance Education
System Used During the
Covid 19 Pandemic

1. Giriş

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özellik düşünebilmesi ve sürekli değişimlere açık olup kendini geliştirebilmesidir. İnsanoğlunun kendini geliştirebilmesinin asıl yolu da eğitimden geçer. İşte tam da bu yüzden gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler eğitim politikalarına büyük önem vermektedirler. Bu nedenledir ki yine bu ülkeler eğitim ihtiyaçlarını giderebilmek için farklı yöntem ve metotlara başvurumaktadırlar. Özellikle bu yöntem ve metotlar dünyayı ve ülkemizi derinden etkileyen pandemi sürecinde daha da önemli bir hale gelmiştir. Pandemi süreci eğitimden uzak kalan her bir ferdi bilhassa da çocukları derinden etkilemiştir. Bu durumu gören ve fark eden ülkeler politikalarını buna göre dizayn etmeye başlamışlardır. Bu süreçte dünya üzerindeki ülkeler için uzaktan eğitim sistemi daha da ön plana çıkmıştır. Uzaktan eğitim önceki yıllarda da birçok ülkede birçok farklı amaçlar için kullanılsa da günümüzdeki kadar yaygın kullanıma sahip olamamıştır. Dünyadaki ilk uzaktan eğitim faaliyetleri uygulamalarının eski bir geçmişe sahip olduğu ve 1700'lü yıllarda başladığı kabul edilmektedir. İlk olarak 20 Mart 1728'de Boston Gazetesinde mektupla "steno" dersleri verileceği ilan edilmiştir (Holmberg, 1995). 1833'te ise bir İsveç gazetesinde mektupla "yazılı anlatım" dersi verileceği ilanına rastlanmıştır. Ancak bu gazetelerde yer alan ilanlarda, karşılıklı iletişimden ve derslerin nasıl notlandırılması dair herhangi bir bilgi verilmemiştir. Ayrıca bu derslerin verilip verilmediğinin, derslerde notlandırma yapılıp yapılmadığının ve öğrenci-öğretmen arasında iletişim olup olmadığının tam olarak bilinmemesinden dolayı uzaktan eğitim uygulamasının gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin kesin kanıtlar ortaya konulamamıştır. Bundan dolayı dünyadaki ilk uzaktan eğitim uygulamasının 1840'ta Isaac Pitman tarafından İngiltere'de başlatıldığı kabul edilmektedir (Mshvidobadze & Gogoladze, 2012). İngiltere'de bir stenograf olan Pitman mektupla steno dersleri vermeye başlamıştır. Pitman, uzaktan eğitim uygulamalarında öğrencilere İncil'deki küçük parçaları steno ile yazmayı öğretmiş ve öğrenci başarılarını notla değerlendirmiştir. Türkiye'de ise uzaktan eğitim ilk kez 1927'de eğitim alanındaki sorunların görüşüldüğü bir toplantıda gündeme gelmiş ve halkın okuryazar olmayan kesimine okuma yazma öğretilmesi amaçlanmıştır. Mektupla öğretim şeklinde yapılması planlanan bu uygulama başlatılamamıştır (Alkan, 1987). Bunun en önemli nedeni okuryazar olmayan kesimin %90 civarında olması ve öğretmensiz okuma yazma öğretilmeyeceği düşüncesinden kaynaklanmıştır. 1956'ya kadar uzaktan eğitim uygulaması başlatılamamış sadece bir düşünce olarak kalmıştır (Kaya & Odabaşı, 1996). Günümüzde ise uzaktan eğitim uygulamaları birçok üniversite, kamu kurumu ve özel sektör tarafından kullanılmaktadır. Mevcut yükseköğretim kurumlarının %80'e yakını uzaktan eğitim uygulamalarıyla sertifika, ön lisans, lisans, yüksek lisans eğitimi vermekte, eğitimlerini ise basılı materyaller, radyo-televizyon programları, bilgisayar destekli ve yüz yüze eğitimler kullanarak yürütmektedirler (Basaran & Yalman, 2020). Öğrenciler internet ortamından deneme sınavlarına, kayıtlı ders videolarına ve dijital ders kitaplarına erişim imkânı bulmaktadırlar.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2012 yılında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) oluşturulmuş ve EBA'nın alt yapısını kullanan bir uzaktan eğitim merkezi (UZEM) kurulmuştur (MEB,2020a). EBA ağının amacı; ihtiyaç duyulan yerlerde bilgi teknolojisi kullanılarak teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamaktır. EBA, sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve doğru e-çerikler sunmak için oluşturulup geliştirilmeye devam etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı ve içeriklerini paylaşmaya gönüllü eğitim firmaları tarafından hazırlanan dijital kaynaklar mevcutken öğretmen ve öğrenciler de ürettikleri içerikleri EBA'da sunabilmektedir. Günümüzde uzaktan eğitim faaliyetlerini gerçekleştirmek için hedef amaçlı bir eğitim modeli benimseyip onu geliştirmemiz ve

gerekli alt yapıyı da desteklememiz gerekir. İşte tam burada uzaktan eğitim sisteminde kullanılan modeller devreye girer. Uzaktan eğitim sisteminde kullanılan modeller eş zamanlı ve eş zamanlı olmayan olmak üzere 2'ye ayrılır. Eş Zamanlı (Senkron) eğitimler, canlı veya gerçek zamanlıdır, öğrenciler aynı anda online olur ve derse katılır (Webinar iletişim, online chat vs.). (Romiszowski, 2004)). Eş Zamanlı Olmayan (Asenkron) eğitimde ise, canlı veya gerçek zamanlı değildir. Öğrenci kendine en uygun zamanda online olur veya derse katılır Bireysel online, takım veya bütün grup çalışmaları) (Midkiff ve DaSilva, 2011). Her iki model hakkında bilgi sahibi olup modellerin özelliklerini bilmek bu modelleri uzaktan eğitim sistemine daha iyi entegre etmemize faydalı olacaktır. Tabii kullanılan bu modellerin avantajları ve dezavantajları da vardır (Midkiff ve DaSilva, 2011; Taylor, 2002). Eş zamanlı modelin avantajları en belirgin olarak ifade edilenleri, tartışma ve beyin fırtınası ortamı oluşturması, bir problemle karşılaşıldığında daha hızlı geri dönüş alınabilmesi, mekâna bağlı sorunları ortadan kaldırması olarak belirtilmektedir (Midkiff ve DaSilva, 2011; Taylor, 2002). Eş zamanlı modelin dezavantajları, ders zamanının ayarlanması, ders zaman aralıklarının öğrenciye uymaması gibi problemler yaşanması, sınav değerlendirmesinde gözetmenlik sorunu oluşturması, öğrenci tartışmalara istediği zaman katılmaması, kalabalık derslerde sadece dinleyen pozisyonuna düşmesi ve teknolojiyle arası iyi olmayan öğrenciler pasif kalmasıdır (Midkiff ve DaSilva, 2011). Birçok araştırma uzaktan eğitimin süreç, avantaj ve dezavantaj gibi temel öğeleri araştırmıştır. Çoğu çalışmada uzaktan eğitim yüz yüze eğitime alternatif olsa bile istenilen düzeyde olmadığını düşünen birçok görüş vardır (Başaran, Yalman & Erkan, 2017). Bu nedendir ki sistemi kullanan öğretmenlerin gelecekte zorunlu veya isteyerek kullandıkları bu eğitim sistemi hakkında görüşlerinin bilinmesi yine sistemin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Bir uzaktan eğitim ortamındaki başarıda en önemli etmen öğrenenin bu ortamlara yönelik tutum ve yaklaşımlarıdır. İbicioğlu ve Antalyalı (2005)'te üniversite öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmada, motivasyon ve uzaktan eğitim algısıyla beraber bilgisayar kullanma imkânı uzaktan eğitimin başarılı olmasında birincil öneme sahiptir ve bu faktörler sağlanmadığı takdirde uzaktan eğitim, eğitim açısından başarılı sonuçlar verememektedir. Yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde de bireylerin uzaktan eğitime olan tutumu bireyin uzaktan eğitimdeki verimi, başarısı ve öğrenme kalitesi ile orantılı olduğu söylenebilir. Burada önemli olan bireylerde var olan bu uzaktan eğitim algısını yükselterek, uzaktan eğitimin ne olduğu ve işlevselliğine dair bir bilinç oluşturmak uzaktan eğitimcilerin en önemli hedefi olmalıdır. Uzaktan eğitim programları düzenlenirken gerekli olan ilk adımlardan bir tanesi de öğrencilerin uzaktan eğitim algılarıdır. Öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına göre uzaktan eğitim programlarının hazırlanması işlevselliği ve başarıyı arttıracaktır (Başaran & Yalman, 2022). Öğretmenlik mesleğine hazırlık dönemlerinde olan öğretmen adaylarının ilerleyen süreçlerde meslek hayatına atıldıkları zaman eğitim vermiş oldukları öğrenciler ile uzaktan eğitim yoluyla iletişime geçerek eğitim verme eğilimlerini ortaya koyacaktır. Ayrıca görev yaptıkları süre içerisinde kendilerinin almış oldukları hizmet içi eğitimlerin uzaktan eğitim ile verilmesi sürecinde almış oldukları eğitimin kalitesinin ve verimliliğini hangi faktörlerin etkilediğini göz önüne alınarak, ilerleyen süreçlerde verilecek olan uzaktan eğitime yol göstermesi açısından önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının meslek hayatına hazırlık aşaması olan lisans süresinde uzaktan eğitim olarak almış oldukları derslere karşı olan ilgilerini belirlemeye yardımcı olacaktır. Yine gelişen teknolojiler düşünüldüğünde gelecekte eğitim-öğretimin uzaktan eğitim olarak verileceği tahmin edilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda eğitim verecek olan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime olan algıları önem taşımaktadır. (Başar, K., Arslan, S., Günsel, E., & Akpınar M., 2019)

1.1 Amaç

Çalışmada ilk ve orta düzeyde görev yapan öğretmenlerin uzaktan öğretime ilişkin görüşlerin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmenler tarafından kullanılan uzaktan eğitim sisteminin kullanılabilirlik, uygunluğu, eğitimde fırsat eşitliğine katkısı, sosyal etkileşime uygunluğu gibi başlıklarda öğretmen görüşleri alınarak konu hakkında çözümlenmeler yapılmıştır.

2. Yöntem

Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri beraber kullanılmıştır. Çalışma öğretmenlerin pandemi süresince eğitim – öğretim aracı olarak kullandıkları uzaktan eğitim sistemine yönelik öğretmen görüşlerini nitel olarak çözümlenmiştir. Nitel araştırma modelinde durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması bir konunun ana etmenlerinin bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

2.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin güneydoğusunda ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Çalışmaya katıl öğretmenlere ait bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Okul bilgilerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Cinsiyet	N	%
Kadın	13	48,18
Erkek	14	51,85
Okul		
İlköğretim	19	70,37
Orta Öğretim	8	29,63
Toplam	27	100

Çalışmaya katılanların %48,13'ü kadın %51,85'i erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin %70,37'si ilköğretim kurumlarda, %29,63'ü Orta Öğretim kurumlarında aktif olarak öğretmenlik yapmaktadır.

2.2. Veri toplama süreci

Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüş formu hazırlanmadan önce alan yapılan çalışmalar taranarak çalışmaya ait soru havuzu oluşturulmuştur. Alan uzmanlarının görüşüne başvurularak sorular pilot uygulamak için hazırlanmış, anlaşılmayan veya gerekli dönütü almayan sorular görüşme formunda çıkarılmıştır. Veri toplama aracı dokuz açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlerin sorulara temel olarak Evet/Hayır olarak cevap vermelerini yanında soruya ait görüşlerini de bırakmaları istenmiştir.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Nicel olarak toplanan verilerin çözümlemesinde Ms Excel Paket programı kullanılmıştır. Araştırma betimsel olarak ele alındığından önceden hazırlanan temalara göre sınıflandırma (1.O, 2.O vb.) yapılarak kodlamalar yapılmıştır. Her soruya ait verilen cevaplar tablo oluşturularak konuya ilişkin görüşler verilmiştir.

3. Bulgular

Araştırma sonucunda elde edilen veriler bu bölümde ele alınarak aktarılmaya çalışılmıştır. Görüşme formunda öğretmenlere uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre etkili olup olmadığı sorulmuş verilen cevaplar Tablo 2’de listelenmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin “uzaktan eğitim yoluyla öğrenim gören öğrenci ile yüz yüze öğrenim gören bir öğrenci aynı bilgi ve beceriye sahip olabilir mi?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Sizce uzaktan eğitim yoluyla öğrenim gören öğrenci ile yüz yüze öğrenim gören bir öğrenci aynı bilgi ve beceriye sahip olabilir mi?	N	%
Evet	1	3,70
Hayır	26	96,30
Toplam	27	100

Çalışmaya katılan 26 öğretmen pandemi süresince eğitim ve öğretim aracı olarak kullandıkları uzaktan eğitim sisteminin yüz-yüze eğitim gören öğrenciyle aynı beceriye sahip olmadığını (%96,30) düşünürken sadece bir öğretmen yeterli (%3,70) bulmuştur. Konu hakkında görüşme formunda görüş belirten bir öğretmen (6. O) “Yüz yüze öğrenim gören bire bir etkileşim halinde olduğu için daha çok bilgi beceriye sahip olur.” Diğer bir öğretmen (22. O) “Yüz yüze eğitim daha kolay ve daha anlaşılır şekilde olduğu için bilgi ve beceri sahibi olmak daha kolaydır.”, ifadeleriyle geleneksel eğitimin daha efektif olduğunu belirtmiş, (24. O) “Uzaktan eğitimde etkileşim daha az olduğu için bilgi ve beceriler aynı olamaz.” derken (10. O) “Dikkat ve odaklanma süresi eksikliği yaşanmakta” bahsetmiş, (9. O) “Çocuk dışardan özellikle aileden yardım aldığı için çocuğun gerçek bilgi ve beceri durumunu anlayamıyoruz.” Süreci takip etmenin zor olduğunu ifade etmiştir. Araştırmada öğretmenlere uzaktan eğitimin tüm kademelere uygulanıp uygulanamayacağına dair bir soruda sorulmuş verilen cevaplar tabloda listelenmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin “uzaktan eğitim tüm eğitim kademelerinde uygulanabilir mi?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Sizce uzaktan eğitim tüm eğitim kademelerinde uygulanabilir mi?	N	%
Evet	7	25,93
Hayır	20	74,07
Toplam	27	100

Öğretmenler %74,07’si uzaktan eğitimin tüm eğitim kademelerinde uygulamayacağını düşünürken %25,93’ü uygun olduğunu düşünmektedir. Uygun olmadığı yönünde görüş belirten bir öğretmen (10. O) “Olmaz çünkü bazı kademelerde göz teması kurmak, anlık dönüt verebilme ve cevap alabilmek çok önemli” derken, (23. O) “İlkokul kademesinde dikkat ve algı süreleri az olduğu için eğitim-öğretim eksik gerçekleşir.” İfadesini kullanmış, (5. O) “Yüz yüze eğitime ek olarak uygulanabilir.” Beraber uygulamanın daha iyi olabileceğini ifade ederken (6. O, 11. O, 12. O, 13. O, 16. O) “İlkokul seviyesi için uygulanması zor” görüşünü ifade etmiştir. Uygulanabilir görüşünü belirten (14. O) “İlkokul seviyesi için uygulanması zor” ifadesini kullanırken (24. O) “Uygulanabilir ama zahmetli ve zor olur.” demiştir. Öğretmenlerin yürütmekte oldukları alanlarda uzaktan eğitimin uygunluğuna ait görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin “eğitim vermekte olduğunuz alan uzaktan eğitim sistemiyle öğrenime uygun mu?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Sizce eğitim vermekte olduğunuz alan uzaktan eğitim sistemiyle öğrenime uygun mu?	N	%
Evet	9	33,33
Hayır	18	66,67
Toplam	27	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin %33,33'ü hizmet verdikleri alan için uzaktan eğitimin uygun olduğunu düşünürken, %66,67'si uygun olmadığını düşünmektedir. Uygun olmadığı yönünde görüş belirten öğretmenlerden (11. O) “Hayır değil Türkçe dersi konularının birçoğu soyut olduğu için uzaktan eğitimle öğretimi zordur.” İfadesini kullanmış, (25. O) “Hayır çünkü ilkokulda uygun değil çünkü algılamada ve anlatmada sorunlar yaşanabilir.” İfade etmiş (1. O) “Hayır çünkü uygulamalı derslerde öğretim yaparak yaşayarak olmalı” derken (9. O) “Hayır birinci sınıfta uzaktan eğitimle okutulması zor” görüşünü belirtmiştir. Evet, uygun diyen öğretmenlerden (10. O) “Evet uygun İngilizce dersi görsellik, dinleme metinleri ve oyunlarla daha etkili öğretilir” görüşünü belirtmiştir. Uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyal becerilerine katkı sunup sunmadığına yönelik verilerin çözümlenmesi Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin “uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyal becerilerine katkı sunduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Sizce uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyal becerilerine katkı sunduğunu düşünüyor musunuz?	N	%
Evet	3	11,11
Hayır	24	88,89
Toplam	27	100

Uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyal becerilerine katkı sunduğunu düşünen öğretmenleri oranı % 11,11 iken sunmadığını düşünenlerin oranı %88,89 dur. Olumsuz görüş belirten öğretmenlerden (20. O) “Hayır özellikle okul öncesi dönemde dokunmadan, oynayamadan somutlaştırmadan sosyalleşmek çok zor olur.” Derken, (10. O) “Hayır çoğu beceri yardımlaşma, nezaket kuralları, topluma uyum becerilerinin kazanılması için okulda olunması lazım” demiş, (13. O) “Hayır çünkü sosyalleşebilmeleri için birbirleriyle oyun oynayıp zaman geçirmeleri gerekiyor.” görüşünü belirtmiştir. Olumlu görüş belirten öğretmen (21. O) “Evet olabilir ama internet ve teknolojiyi doğru şekilde kullanabilirse.” Olabilir ifadesini kullanmıştır. Uzaktan eğitimin öğrenciler arasında fırsat eşitliği sağlanıp sağlanmayacağı konusundaki sorusuna verilen cevaplar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin “uzaktan eğitimle, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliği sağlanır mı?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Sizce uzaktan eğitimle, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliği sağlanır mı?	N	%
Evet	1	3,70
Hayır	26	96,30
Toplam	27	100

Öğretmenlerin %96,30 uzaktan eğitimin eğitimde fırsat eşitliğini kaldırdığını düşünürken sadece %3,70'i fırsat eşitliğini sağladığını düşünmektedir. Olumsuz görüş belirten (6. O) “Hayır çünkü teknolojik aletleri olmayan öğrenciler olduğu için fırsat eşitliği değil aksine fırsat eşitsizliği olur.” derken, (19. O) “Hayır özellikle kırsalda yaşayan öğrenciler açısından böyle bir fırsat eşitliğinden söz edilemez” görüşünü belirtmiş, (23. O) “Hayır çünkü uzaktan eğitim için teknolojik cihazlar ve internet bağlantısı gerekiyor, bu imkanlara ulaşamayan birçok çocuk var” ifadesini kullanmıştır. Olumlu görüş belirten bir öğretmen ise (5. O) “Evet ama tüm öğrencilerin imkânı olursa.” şartlı evet anlamına gelen görüş belirtmiştir.

Ayrıca öğretmenlere “uzaktan eğitim yüz yüze eğitimden ayıran avantajları ve dezavantajları nelerdir?” sorusu sorulmuş öğretmenlerden görüş belirtmeleri istenmiştir. Avantaj olarak görüş belirten öğretmenlerden (2. O) “Avantaj olarak yer ve zaman engelini ortadan kaldırır.” derken, (11. O) “Öğrencilerin öğrenme ortamlarına birebir katılabilmesi ve sınıf atmosferinde bulunmaları avantajlı yönlerindedir.” demiş, (17. O) “Avantaj olarak her bireyin kendi hızında öğrenim görmesi, bilgiye hızlı ve kolay

ulaşılması, zaman ve mekandan bağımsız olması, özel eğitimli öğrencilere olanak sağlaması, coğrafi etkenleri ortadan kaldırması.” söz ederken (19. O) “Avantaj olarak evde eğitim sunabilmesi, daha düşük maliyette ve daha çok öğrenciye ulaşabilir.” demiştir. Uzaktan eğitimin olumsuz yönlerini belirten öğretmenlerden (17. O) “Dezavantaj olarak ise her öğrencinin gerekli teknolojik donanıma sahip olmaması, çıkan problemlere öğretmenin anında müdahalenin kısıtlı olması, teknolojik aletleri uzun süre kullanımda oluşabilecek sağlık sorunları ve sosyal etkileşimin az olması.” derken, (24. O) “Dezavantaj olarak ise karşılıklı etkileşimin az olması, sosyal açıdan öğrenciye bir şey katmaması ve uygulamalı derslerde yetersiz kalması.” görüşünü belirtmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada öğretmenlerin pandemi sürecinde kullandıkları ve tecrübe ettikleri uzaktan eğitim sistemine yönelik görüşleri ele alınmıştır. Bu bağlamda çalışmaya katılanların tamamına yakını uzaktan eğitim sistemi geleneksel eğitime kıyasla yeterli bulmamışlardır. Pandemi döneminden önce yapılan uzaktan eğitimin etkinliğinin sorgulandığı çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. (Yadigar; 2010; Birişçi, 2013; Yalman, 2013; Kaleli Yılmaz & Güven, 2015; Doğan & Paydar 2019). Çalışmayla pandemi sürecinde aktif olarak zorunlu kullanılan uzaktan eğitim sistemi hakkında öğretmenlerin görüşleri değişmemiş halen geleneksel eğitimin daha başarılı oldu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenleri sadece %25’i uzaktan eğitimin her alanda uygulanabileceğine inanmaktadır. Görüş belirten özellikle ilköğretim kurumlarda çalışan öğretmenlerin kendi alanlarında uzaktan eğitimin kullanılmasının zor olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmenlerin %33,33’ü uzaktan eğitim sisteminin kendi alanlarında hizmet vermeye uygun olduğunu düşünmektedir. Mengi ve Alpdoğan’ın (2020) covid-19 salgını sürecinde özel eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelendiği çalışmalarında EBA’nın uzaktan eğitim sürecinde, “özel eğitime yönelik, yetersizlikten orta ve ağır derecede etkilenen bireylere uygun içerikler sunmadığı, özel eğitimde uzaktan eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde kullanılan materyal ve yardımcı teknolojilerin tam olarak amaca hizmet etmediği” belirtilmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenleri %88,89’u uzaktan eğitimin sosyal becerilere uygun olmadığını düşünmektedir. Uzaktan eğitim yüz yüze gerçekleşmeyen bir eğitim türüdür ve bu sebeple katılımcılar arasında doğrudan bir iletişim söz konusu değildir. Araştırma sonuçlarına göre iletişimin yalnızca teknik bir araç vasıtasıyla sağlandığı uzaktan eğitim süreci, öğretmen adaylarının sosyal becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu eğitimlerde öğretmen adayı daha çok bireysel davranışlar sergilemekte ve grup içi davranışlar sınırlanmaktadır. Oysa sosyal psikolojide pek çok klasik araştırma, birlikte hareketin münferit harekete göre daha yüksek oranda başarılı olduğunu ortaya koymaktadır (Birkök, 2004: 5). Bu sebeple uzaktan eğitimle verilen dersler, öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında iletişim ve etkileşim sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Ayrıca öğretmenleri tamamına yakını (%96,30) uzaktan eğitim sisteminin eğitimde fırsat eşitliğini sağlamadığını düşünmektedir. Uzaktan eğitim ile bütün öğrencilere ulaşmak, bütün paydaşların yararlanmalarını sağlamak için kırsal kesimlere kadar yeterli teknik alt yapıların sunulması, yazılım ve donanım bakımından erişilebilirliğin mümkün hale getirilmesi gerekmektedir. Morgan (2020) ile Carrillo ve Flores (2020) evinde bilgisayar-internet olmayan öğrencilerde yüz yüze eğitime göre gerileme olduğunu tespit etmiştir. Bu imkânlarla erişimde internet hizmetlerinin ulaştırılması ve ailelerin sosyoekonomik durumları etkilidir. İmkânlar bakımından öğrenciler arasındaki farklılık fırsat eşitsizliğini

de doğurmaktadır (Bennett, Uink & Cross, 2020). Nitekim ülkemizde pandemi sürecinde uzaktan eğitim hizmetinden yararlanamayan öğrenci sayısının ciddi seviyelerde olduğu, bu anlamda fırsat eşitsizliğinin eğitimin niteliğini düşürdüğü tespit edilmiştir (Yılmaz, Güner, Mutlu, Doğanay & Yılmaz, 2020: 25).

5. ÖNERİLER

Çalışmada, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda şu önerilere yer verilebilir:

- Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecindeki rollerini daha etkin ve verimli kullanılması amacıyla hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.
- Uzaktan eğitimde öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak amacıyla ülkenin en uçra yerlerine yeterli teknik altyapı sunulabilir ve bunlar yazılım ve donanım bakımından erişilebilirliğe hazır hale getirilebilir.
- Öğrencilerin uzaktan eğitimde sosyal iletişim becerilerini arttırmak amacıyla EBA üzerinde bulunan forumlarda tartışma grupları açılıp, öğrencilerin o forumlarda birbirleriyle ve öğretmenleriyle daha çok iletişime geçmesi sağlanabilir.
- Öğrenci ve ailelerinin uzaktan eğitime olan algı ve tutumlarının daha iyi bir düzeye gelmesi için seminerler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- AKPINAR, M., ARSLAN, S., BAŞAR, K., & GÜNSEL, E. (2019). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Cilt 3, Sayı 2, 14 – 22
- Alkan, C. (1987). “Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No 157.
- Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 10(1).
- Başaran, M., Ülger, I. G., Demirtaş, M., Elif, K. A. R. A., Geyik, C., & Vural, Ö. F. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin teknoloji kullanım durumlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(37), 4619-4645.
- Basaran, B., & Yalman, M. (2020). Examining preservice teachers' levels of self-efficacy perceptions regarding Web. *The International Journal of Information and Learning Technology*.
- BAŞARAN, B., & YALMAN, M. (2022). Determining the perceptions of pre-service teachers on technology-based learning during the Covid-19 process: a latent class analysis approach. *Education and Information Technologies*, 1-20.
- BAŞARAN, B., Yalman, M., & Erkan, S. (2017). Evaluation of Students' Attitudes towards e-Exams and Use of Technology in Theology Distance Undergraduate Education Programs. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 16(31), 277-299.
- BİRİŞÇİ, S. (2013). Video konferans tabanlı uzaktan eğitime ilişkin öğrenci tutumları ve görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 1(2), 24-40.
- DEMİR, F., & ÖZDAŞ, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292.
- DOĞAN, A. & Paydar, S. (2019). Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Education & Technology*, 1(2), 154-162.
- Duman, S. N. (2020). SALGIN DÖNEMİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112.
- Holmberg, B. (1995). “Theory And Practice of Distance Education”, London:Routledge.

- KARACA, İ., KARACA, N., KARAMUSTAFAOĞLU, N., & ÖZCAN, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 209-224.
- KALELİ YILMAZ, G. & Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.
- Kaya, Z. ve Odabaşı, F. (1996). "Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Gelişimi", *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1.
- Kenan, K. U. R. T., KANDEMİR, M. A., & ÇELİK, Y. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 88-103.
- KIZILTAŞ, Y., & ÖZDEMİR, E. Ç. (2021). SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 1896-1914.
- KURNAZ, A., KAYNAR, H., BARIŞIK, C. Ş., & DOĞRUKÖK, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322.
- MEB, (2020a). Uzaktan eğitim için uydu frekans ve yayın platformları bilgileri. <http://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitim-icin-uydu-frekans-ve-yayin-platformlari-bilgileri/haber/20565/tr> adresinden erişilmiştir.
- MENGİ, A., & ALPDOĞAN, Y. (2020). Covid-19 salgını sürecinde özel eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 413-437.
- METİN, M., GÜRBEY, S., & ÇEVİK, A. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik öğretmen görüşleri. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 66-89.
- Midkiff, S. P. ve Dasiva, L. A. Leveraging the Web for Synchronous Versus Asynchronous Distance Learning. (www.shockandawe.us/mscis/313/Midkiff.pdf 2012).
- Mshvidobadze, T. & Gogoladze, T. (2012). "About Web-Based Distance Learning", *International Journal of Distributed and Parallel Systems (IJDPS)* Vol.3, No.3, Georgia.
- Özen, E., & Baran, H. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Eskişehir örneği. *Anadolu Üniversitesi*.
- Özbay, Ö. (2015). DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE UZAKTAN EĞİTİMİN GÜNCEL DURUMU . *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* , (5) , 376-394 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inesj/issue/40015/475774>
- Romiszowski, A. (2004). How's the e-learning baby? Factors Leading to Success or Failure of an Educational Technology Innovation, *Educational Technology*, January-February.
- Taylor, R. W. (2002). Pros and Cons of Online Learning - A Faculty Perspective, *Journal of European Industrial Training*.
- YADİGAR, G. (2010). Uzaktan eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesi (G.Ü. Bilişim Sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YALMAN, M. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar destekli uzaktan eğitim sistemi (moodle) memnuniyet düzeyleri. *Turkish Studies*, 8(8), 1395-1406.